

AIŠKINAMASIS RAŠTAS DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS

ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 42, 43 IR 44 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Daugiau nei 800 tūkst. gyventojų iki 2023 m. sausio 1 d. turi pasirašyti sutartis su nepriklausomais elektros tiekėjais. Kai kurių jų veikla žlugdo gyventojų pasitikėjimą. Šiame liberalizavimo etape tiekėją renkami daug senyvo amžiaus žmonių, kuriems sunkiau susiorientuoti energetikos rinkoje, dalis jų nesinaudoja skaitmeninėmis priemonėmis. Galiojančiame teisės akte yra įteisintos nuostatos, pagal kurias ESO laikinai, bet ne ilgiau kaip 6 mėnesius, turi teikti garantinio tiekimo paslaugą. Nėra galutinai aiškus atskaitos taškas nuo kada galutinai įsijungia 6 mėnesių laikotarpis. Tikslios datos įvedimas įneš daugiau aiškumo, nei dabar numatyti 6 mėnesiai. Taip pat numatyta nepagrįstai didelė sankcija – garantinio tiekimo kaina 25 proc. didesnė nei praėjusio mėnesio vidutinė biržos kaina, be to, papildomai reikės mokėti už elektros persiuntimą ir su tuo susijusias paslaugas. Manoma, kad toks teisinis reguliavimas, esant dabartinei infliacijai, yra labai griežtas, o laikotarpis pasirinkimui – per daug trumpas, trūksta informacijos ir aiškumo. Įsigaliojus dabartinei teisės akto redakcijai, vartotojams ženkliai išaugs elektros kainos, dėl ko sumažės gyventojų perkamoji galia. Tikslinga pratęsti pasirinkimo laikotarpį ir netaikyti įstatyme numatytų sankcijų buitiniams vartotojams, kurie nesuspėjo per nurodytą laikotarpį pasirašyti sutarties su nepriklausomu tiekėju.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai
Įstatymų projektą inicijavo ir parengė Lietuvos Respublikos Seimo nariai Guoda Burokienė ir Aušrinė Norkienė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Nuo 2023 m. sausio 1 d. visuomeninio tiekimo atsisakoma visiems vartotojams, įskaitant bendrijas ir socialiai pažeidžiamus vartotojus. Iki 2022 m. gruodžio 18 d. vartotojai turės pasirinkti nepriklausomą elektros tiekėją.

Garantinis elektros tiekimas vykdomas dar 6 mėnesius, už kuriuos vartotojams taikoma garantinio tiekimo kaina, apskaičiuojama vidutinei praėjusio ataskaitinio mėnesio elektros energijos biržos kainai, susiformavusiai Lietuvos kainų zonoje, pritaikius 1,25 koeficientą.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projektu siūloma atidėti nepriklausomo elektros tiekėjo pasirinkimą į vėlesnį laiką: visiems likusiems vartotojams, kuriems elektros energija tiekiamą visuomenine elektros energijos kaina – atidėti iki 2024 m. sausio 1 d. (dabar numatytas terminas iki 2023 m. sausio 1 d.).

Įvesti tikslią datą – 2024 m. liepos 1 d., po kurios garantinis tiekimas galėtų būti nutrauktas. Esant garantiniam tiekimui, netaikyti numatyto 1,25 koeficiento.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Teisinio reguliavimo vertinimas nebuvo atliktas.

Numatomas teisinio reguliavimo poveikis, ilginant elektros energijos tiekėjo terminus, leis rinkai stabilizuotis ir galimai sumažins skirtumą tarp reguliuojamos ir elektros rinkos kainos.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas įstatymas kriminogeninei situacijai įtakos neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimtos įstatymo pataisos neigiamos įtakos verslo plėtrai neturės.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymą, kitų teisės aktų papildomai priimti nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardinantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinančių teisės aktų nustatyta tvarka
Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Papildomų lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Nėra.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„Nepriklausomas elektros energijos tiekėjas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Teikia

Seimo nariai:

Guoda Burokienė

Aušrinė Norkienė